

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

UNA LECTORA DEL NOSTRE *ALMANACH*

L' ha llegit ja una vegada,
més tan bo 'l deurá trobar,

que sense ferhi intermedi
ara 'l torna á comensar.

CRONICA

Traslademnos per aquesta senmana, á Roma.

Supósinse que ja hi som, y baix aquesta suposició, tinch lo gust de presentarlos á Mr. l' *Abbé Brugidou*, un capellá francès procedent de la diócessis de Lyon y resident á Roma, desde l' any 82.

Es un home fantasiós, que concebeix grans projectes y no s' amilana per res quan tracta de realitzarlos. Munyidor sense rival de aqueixa vaca inagotable que s' anomena la devoció religiosa, quan li apreta 'l braguer, las monedas de plata, d' or y 'ls bitllets de banch cauhen á raig fet dintre del receptácul ab que ho recull. ¡Y quina llet tan hermosa!... Tot nata.

Figúrinse si un vaquer de las sevas circunstancias sería benvolgut en los círculs católichs de la ciutat eterna, comensant pel Vaticá y acabant per l' última sagristía. Lo cardenal vicari de la Santa Sede y 'ls personatjes mes importants estavan ab ell embabiecats. Tractava de fundar la *Obra de l' Adoració universal y continua del Santíssim Sagrament*, albergantla en una iglesia digna que vingues á aumentar lo número considerable de las que á Roma existeixen. La iglesia 's construhiría exclusivament ab los donatius de las personas piadosas.

—Deixeume fer un prospecte tal com el tinch concebut—deya 'l simpátich *Abbé*—y veuréu caure una pluja de moneda.

Tal dit tal fet: lo prospecte era sugestiu: arribava al cor, y per arribarhi foradava la butxaca dels creyents, de manera que per arreplegar la riquesa que li queya no calía mes que ajupirse.

Veritat es que l' iglesia que pretenía alzar—home expert com era—la regalá al Papa Lleó XIII 'l día del seu Jubileu episcopal, baix lo títul de Bassílica de Sant Joaquím. Lo Papa acceptá agrahit l' oferta, y l' *Abbé* sigué autorisat per demanar almoynas *urbi et orbi*, es á dir: per tota la bola del mon.

No obstant, la major part dels recursos li vingueren de Fransa, d' *Espanya* y de América. La escolada Espanya, per aquestas empresas sempre té diners. Quan diuhen qu' hem de gastar á Cuba l' última pesseta, no ho crech pas: ahont en tot cas la gastarém serà á Roma. La invertirém en fernos cantar unas absoltas.

..

En lo punt de Roma nomenat *Prati di Castello* s' estavan construhint las obras de la gran bassílica. Regnava entre 'ls operaris la major activitat. L' *Abbé Brugidou* 's multiplicava.

Creya de bona fé, en un principi, que ab mitj milió de liras ne tindria prou per acabarlas; aixís va manifestarho al Papa, com á propietari—acceptant de aquell espléndit regalo... Pero ay! lo mitj milió del càlcul ja estava enterrat... no mes qu' en la cripta del temple, y encare aquesta primera part del edifici no podía dirse que estigués terminada.

Y com siga que ni 'ls contractistas, ni 'ls industrials, ni 'ls pobres paletas poden viure de indulgencias, dat que las obras anavan continuant, fentlos treballar á crédit l' entussiasta *Abbé*, dotat de una fé cega, resultá que 'ls que no podían cobrar d' ell, resolgueren trucar á las portas del Vaticá.

—Lo Papa pagal...—digueren, y al Papa presentaren las sevas reclamacions.

Y ara figúrinse al pobre Papa convertit en una especie de *Papá*, y com á tal, moralment obligat á saldar las trampas de un fill pródich y calavera.

—¡Qué ha fet aquest xicot!...—exclamaría al veure que de primer antuvi li reclamavan deutes per valor

de liras: 605,867'73.... Pero ¿no deya que la bassílica no costaría mes enllá de mitj milió?...

Pobre *Papá*.... Ja t' ho dirán de liras.

Sort que té ben provehidas las gavetas del diner de Sant Pere.... y contant ab medis de fortuna, un mal paper ell no pot ferlo. La conservació del crédit espiritual imposa en aquest punt un sacrifici. Apart de aixó la *Obra de l' Adoració universal y continua del Santíssim Sagrament* no pot quedar abandonada com las parets del Convent dels gossos del Ensanche de Barcelona. ¿Qué diría la cristiandat?

Nada, nada.... Pagarém; pero avants precisa fixar ben bé la situació de aquest desgraciat assumpto. Practiquis una informació rigurosa y vejám fins ahont arriban els descuberts del *Abbé Brugidou*, de aquesta especie de Rius y Taulet ab sotana.

¡Quín horror!.... Además de las 605,867'73 liras de marras, se troba un altre descubert de 344,490. Total: 950,357'73 liras. Y encare las obras no serán acabadas. Per terminarlas del tot, se necessita gastar un pico de 400,000 liras contant curt. Aixó es una catástrofe.

Pero hi ha mes encare. Desde 'l fondo del Purgatori surt una lamentació, dihent:

«A las ánimas oiú que cridan ¡ay que dolor!»

¿Qu' es aixó? Poca cosa. L' *Abbé*, pera portar á terme la seva empresa, admetía á més de donatius gratuhits, petites sumas destinadas á la celebració de missas, en sufragi de las pobras ánimas. Ara bé: las missas cobradas y no celebradas ascendeixen á la friolera de doscentas xeixanta mil.

Aixó ja no es una catástrofe... es una *débacle* en tota regla.

..

Y ara vé lo bó. Lo Papa, sense pensars'hi gota, va expedir un' ordre rellevant al *Abbé Brugidou* del càrrech de rector y administrador de la Bassílica, manantli fer entrega de tot al seu successor interí Monsenyor Onesti, y tornarse'n desseguida á la diócessis de Lyon.

Mes per lo vist, á Roma no 's pot fer ni pel mateix Papa, lo que 's fa á Catalunya pel bisbe de Vicn. A lo menos l' *Abbé Brugidou*, ha lograt lo que no ha pogut conseguir fins ara 'l pobre mossén Cinto.

En primer lloch, una carta del Papa reconeixent explícitament la seva honradés, la seva probitat, el seu zel; en según terme una sentencia dels tribunals de Justicia, manant al cardenal-vicari, qu' en representació del Papa havia comparegut á judici, que al *Abbé Brugidou* li sigués tornada la possessió del rectorat de la bassílica ab las sevas adjacencias y objectes, sense olvidar la caixa administrativa.

Aixó serà de lley, quan los tribunals, previ judici contradictori ab comparecencia de las dos parts aixís han tingut á bé resóldreho... per mes que 'ls del Vaticá, al veure que han perdut, diuhen ara que 's tracta de una qüestió canónica, agena per complert á la estera de acció de la justicia civil.

Si es aixís ¿per qué en lloch de compareixer á judici, no van protestar oportunament, recusant al jutje ordinari al qual presentá l' *Abbé* la seva demanda?

La sentencia es ferma.

Y entre la Bassílica y 'l Vaticá s' han entaulat negociacions per arribar á una avinensa. ¿Prosperará la transacció?

«Los vius que pogueren ferla no la volen—diu lo corresponsal del *Brusi*—y en tot cas ¿cóm obtindria *Brugidou* 'l consentiment de las ánimas del purgatori tan interessadas en las sevas gestions? Mes compte li te humiliarse, obehir y pensar que si la pedra pega sobre 'l canti ó 'l canti sobre la pedra, mal pel canti. Y mes si la pedra es *Petrus*.»

Podrà ser aixís; pero de moment, en *Petrus* vé obligat á pagá 'ls deutes, mentres l' *Abbé*, amparat pels tribunals de Justicia, administra la caixa de la Bassílica.

Com si ho sentís:

—Ala, ala.... ¡Peléulo al pobre *Peret!*

P. DEL O.

AMOROSA

Alsém las copas de Malvasía,
de rich Alella, de dols Priorat;
juntém las bocas avuy ma aymía
que d' estimarnos probas hem dat....

Aixís, cumplintne la lley ignota
que al home imposa desde 'l Cel, Deu,
ab goig xuclemne la última gota
ara que 'ns lleure 'l beure amor méu.

•Que cada gota d' eix ví riquíssim
se converteixi com mel de dols:
esperant la hora qu' en llás dolsíssim
nos ha de fóndrer en un tan sols!

Alsém las copas y abdós brindemae
pel goig sens mida qu' avuy sentím;
juntém las bocas; jurament femne
de no deixarnos ni quan morím....

S. BORRUT Y SOLER.

RECEPTA INFALIBLE

(NOVELA RÁPIDA)

I

ELL Y ELLA

- ¡Clementina meva!
  - ¡Rafelet del cor!....
  - ¿Promets estimarme sempre?
  - ¡Sempre! ¿Y tú á mí?
  - ¡Fins que 'l mon s' acabi!
  - ¿Y si 'l mon s' acaba aviat?
  - Llavors, acabat y tot.... continuaré estimante.
  - ¡Dolentot!
  - ¡Rateta!—
- (Etc., etc., etc. Lo diálech s' allarga indefinida ment.)

II

ELLA Y SA MARE

- Bé ¿y donchs? ¿Cóm estás ab aquell ximple?
- ¡Y ara! ¿Per qué li diu ximple?
- Perque.... ho es. ¿Ahónt s' ha vist un jove que festeja ja fa set mesos, y encare no ha acabat de determinar-se?

¡VAJA, HOME!

--¡Deixis de fras, exposicions y romansos! Arregli primer la qüestió del pa, l' enredo dels mercats y la salut de Barcelona!.... ¡Aixó es lo que convé, ara com ara!

LO QUE DEYA UN BURRO

—Altres n' hi ha que tardan molt mes.

—També n' hi ha que... ¡no m' ho fassis dir! En fi, aixó no pot seguir d' aquesta manera. Ves si li tires algun entretoch, ó sino, li tirarém nosaltres.

—¡Pero, mare!...

—¡Pero rabes fregits!—

(La mare, parlant sola, se 'n va cap al davant del pis: la filla, murmurant, se 'n va cap al darrera.)

III

INSINUANT

—Rafelet... ¿sabs que 'm deya l' altre dia la mare?

—Alguna atrocitat! Las mares, quan las fillas tenen relacions, no saben dir altra cosa que atrocitats.

—Pero devegadas es ab rahó. ¿Recordas quánt era que 'ns vam conéixer?

—¡Ah!... (Ja sé ahont vas á parar.) ¿Qué vols dir?

—Que 'm sembla que ab vuyt mesos...

—Set, noya, set: no compo-sém!...

—Siga com vulga; ja sería hora de...

—De... de... ¡Ay Clementina meva! Si jo fos rich ó tú fossis rica, no dich que no fes desseguida un pensament; pero ¿ara? ¿tal com van las cosas, precipitarnos?...

—Vols dir que...

—Que ningú 'ns empeny y.... hi ha mes días que llangonissas...

IV

SUPOSICIONS

—¿Aixó 't va respondre?

—Sí, mare: ho va tirar lluny, molt lluny.

—Ja ho veuré! Aquest poca-pena tracta de burlarse de tú!...

—¿En Rafelet? ¿Per qué?

—Perque 't vé al detrás únicament per broma ó qui sab.... ¿No 't va semblar si quan deya tot alló, reya?

—Crech que sí; pero d' aixó no 'n fassi cas, perque ell casi riu sempre.

—¿Sí? Donchs ara li farém compendre que aquestas no son cosas de riure.

—¿Qué vol fer?

—Cúydat de tú!...

V

COMLOT

—Quim ¿sabs aquell que festeja ab la noya?

—Sí: ¿que ja te l' ha demanada?

—Al contrari, 'm sembla que no pensa ferho y crech que tú, com á bon pare, haurías de donarhi un cop de má.

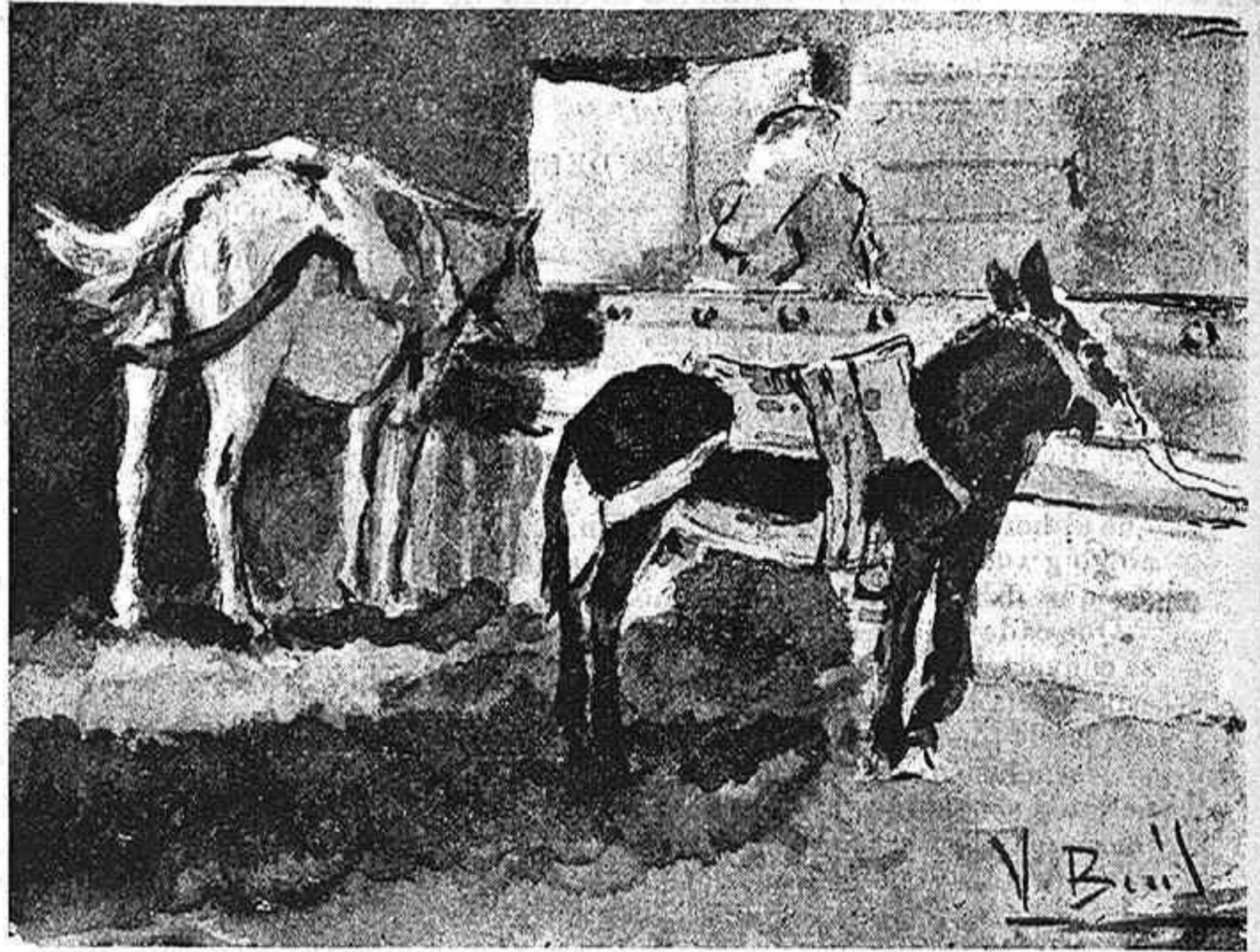
—¿Es bon xicot ell?

—Diuen que sí.

—¿Traballador?

—Aixís ho tinch entés....

—Pues.... no 't despacientis: aquest vespre quan vingui.... déixau per mí, y demá mateix te la demana.

—Fins que las terrayres venguin la terra d' escudellas en velocípedo, no anirém bé.

VI

LO COP DE GRACIA

—Hola, Rafelet!... Vosté vé y jo me 'n vaig.

—Que s' hi diverteixi forsa....

—No, no es pas cosa de diversió. (*Alsant la veu y girantse*): Rosa, donam aquest paquet de cupons que hi deixat sobre la calaixera.

—Tú (*en veu baixa*): ¿de quí son aquests cupons que diu el teu pare?

—D' ell, vés!

VII

MONÓLECH DE 'N RAFEL

—¡Tira, tira!... ¡Quí s' havia de pensar que una gent d' un aspecte tan modest y tan...! Rafelet, no dormím! La Clementina es filla única; sos pares la miman lo mateix que una nena de tres anys. Per ella estich segur que ho darian tot... ¡Amunt! Demá la demano, y desseguida.... ¡á missa!

VIII Y ULTIM

DESPPÉS DE LA BODA

—Sogre...

Parla, Rafelet....

—Jo.... francament, no voldría dirli, pero com que veig que vosté 's llama quieto....

—¿Sobres?

—¿Que no pensa donarli res á la Clementina? —¡Qué vols que li doném, si ab prou feynas tenim per nosaltres!

—¿Ab prou feynas?... ¡Vaja, home, que no soch tan desmemoriat!... ¿Y aquells cupons?

—¿Quíns?

—Aquells de que parlava un vespre, que se 'ls havia deixat sobre la calaixera....

—¡Ah!... Sí; pero ¿qué 'n farás d' alló?... Eran cupons.... dels que donan als kioscos per cada cinch céntims de gasto!...

—¡Ah!...—

(En Rafel no diu res mes que aixó: ¡Ah! La ex-

ARGUMENTS DE PUNTA

Entre 'l decret d' autonomia... y unas quantas cargas d' aquests, diu que la pau de Cuba serà un fet aviat.

clamació del que s' ofega,
del que cau del burro, del
que va per llana y 'n surt
esquilat.)

A. MARCH.

À UNA PENTINADORA

He sapigut Riteta
per casualitat
l' ofici á que 't dedicas
y que 't don' resultat.
Diu que has plantat botiga
y que 'l pel treballant
al *pelo* fas els monyos
y rissas 'ls davants;
que tallas *pan* y *toros*
ab un salero gran
á totas las *tremendas*
y *echadas* endavant
que venen els diumenjes
per ferne goig al ball;
que tens molta ma esquerra
y qu' ets especial
per cargolar el *xavo*
y si volen el ral,
á na ias *fabricantas*
que treballan al Blau
ó á cal Reventa xinxas
ó al vapor del Pelat;
y per tí també diuhen,
y m' ho han assegurat,
que estás ben imposada
de tots los pentinats
que á impulsos de la moda
las donas han usat
fins aquesta semana
de desde 'l sigle quart.

Tot squeix munt de datos
y altres que m' he callat,
una parroquiana,
avuy me 'ls ha donat,

PREGANT

¡Cóm prega pél bé d' Espanya!
¡Cóm se despacienta 'l pobre!
Aixó sí, sempre que prega,
cobra.

y que no ho poso en dupte
ni se 'm fa gens estrany,
al contrari, m' esplica
l' enigma que ja fa
molt temps que no entenía
y que ara he desxífrat.

El perquè moltas noyas
y donas ja de estat
que son amigas tevas
y las deus pentinar,
al poch temps de tractarlas
ia las tocas del cap.

UN DE 'LS VUYT.

LO PRO Y 'L CONTRA

¡Dilín! ¡dilín!...

—¿Está visible don Ramón?—

Una vidriera que s' obra
y 's tanca, dos minuts d'
espera, y D. Ramón reb al
Antonet.

—Digas, ¿qué se t' ofe-
reix?

—¡Ay, D. Ramón, ne-
cessito de vosté un favor
molt gran! ¿Vosté creu en
els somnis?

—¿Jo?... (*Dissimulant
una rialla.*) Sí.

—Donchs ha de tenir la
bondat de deixarme deu
duros.

—¡Y aixó! Si no t' ex-
plicas...

—Aquesta nit he somiat
un número.

—Molt bé.

—El número era 'l 44,444

—Ni hi veig res de mal.

—Després he somiat que
aquest número treya la pri-
mera.

—¡Hola hola!...

—Y que jo era rich, y te-
nia cotxe, y anava per
aquests carrers vestit com
un conde...

—¡Anda salero!... ¡De-
vías fer goig!

—Perque tot aixó que hi
somial se realisi, necessito
de vosté.

—¿Cóm?

—Necessito que 'm deixi
deu duros; deu duros que
'm servirán per comprar lo
dècim del número que ha
de treure la primera de la
rifa de Nadal.

—¿Tan segur n' estás?

—¿Per ventura 'l somni
pot ser més clar de lo qu' es?

—No importa: no vull
deixártels.

—¡Don Ramón, vosté se-
rá 'l responsable si la sort
no 'm vé á veure! ¡Vosté
tindrà la culpa de que...

—¡Calla, home, no t' al-

OBSERVANT

—¡Quina colla de tipos més magres y escanyolits!... Sembla talment que arriban de Cuba...

borotis!... (Ab molt misteri.) Jo també hi somiat.

—¿Qué?

—Que 'l número 44,444 treya la primera de Madrid.

—¡Ah! ¿Ho veu? Cuyti, déixim els deu duros.

—Espérat. Somiant somiant, hi somiat també que tú tenías un décim d' aquest número...

—¡Es clar que 'l tindré, porque vosté será tan amable, que...

—No corris. Al sapiguer que havías tret la primera, anavas á cobrar y veyente tants diners á las mans, te tornavas boig.

—¡Caramba, don Ramón!...

—Encare no hi acabat. Tornante boig, la téva dona 't feya tancar en un manicomi; allí á copia de dutxas, camisas de forsa y altres procediments curatius t' enviavan al cementiri en tres mesos; la téva viuda 's tornava á casar ab un jove aixerit que li ajudava á gastar alegrement els diners de la rifa... y entre tant, el pobre Antonet sota terra, sense disfrutar de res...

—¿De manera, donchs...

—Que no 't deixo 'ls deu duros...

—¡Miri que treuré!...

—No ho dupto pas; pero no vull carregar ab la responsabilitat de las espantosas conseqüencias que 'l somni m' ha fet veure.

—¡Fugí! No 'n fassi cabal d' aixó...

—Noy... ¿no hi cregut jo en el teu somni?

—Si senyor.

—Donchs... creu tú també en el méu.

MATÍAS BONAFÉ.

MONEDA DE L' HISTORIA

Lluís XVIII de Fransa vá llegir al ministre Talleyrand lo projecte de Carta constitucional que intentava otorgar al país.

Lo ministre digué:—Senyor, me sembla que hi falta una cosa de importancia:

—¿Quina?—preguntá 'l rey.

—Lo sou que han de disfrutar los diputats.

—Se 'm figura que 'ls seus serveys han de ser gratuhits; aixís lo cárrech será mes honorífich.

—Sí, senyor, si, bé ho sembla; pero gratuhits... enterament gratuhits... Llavoras si ho fan de franch, estiguéu ben segur que 'ns ho farán pagar mes car.

Lo mariscal Moltke se trobava estiuhejant á Ragatz. Un día féu un passeig á peu fins á una població vehina: era un día xofogós, tenía sed y entrá á un hostel á refrescar.

—¿Vosté vé de Ragatz?—va preguntarli l' hosteler.

—D' allí mateix.

—Diuhen que hi ha 'l mariscal Moltke.

—En efecte.

—¿Quina cara fá?

—¿Quina cara voléu que fassa?—respongué 'l mariscal somrient.—La cara d' un de nosaltres dos.

L' hostaler no vá compendre aquesta resposta fins molts temps després.

Al any 23, quan sigué abolida la Constitució del any 12, hi havia á la Plassa Major de Madrid un energúmeno que cridava fins á desganyitarse:—¡Abaix aqueixa lápida!—referintse á la que donava nom á la Plassa.

Un home de bon sentir que 's trobava al séu costat, al veure'l mitj congestionat li digué:

—No cridi tant, home, no cridi tant, ¿que no veu que se li pot reventar una vena?

—Ca, no tinga por—respongué l' altre.—Molt mes vaig cridar—¡Visca aqueixa lápida!—quan la colocaben y res me va succehir.

Mes amunt he contat una anécdota de Moltke.

Aquí va una frasse que á n' ell se refereix, la qual vá ser pronunciada per l' emperador Guillém, un día que feya 'l seu elogi!

—Lo general Moltke—digué—es un home que coneix set idiomas y, *sab callar* en tots set.

TRISTAS

T' hi vist, y no 't coneixia,
itan perduda has arribat!

vestida ab quatre *pellingsos*
desferras del temps passat.

¿Qué s' ha fet de ta hermosura;

de ton rostre encisador,

deta virginal pureza,

que 'm tenian foll d' amor?

Tot ho vas tirá á barato,

ficada dins l' aygua moll

de las planuras del vici,

enllotant'hi fins á coll.

F'es ta via miserable
com juheu Errant malehit....
Camina!... en lo fanch rabéiat!
fins á ferte'n un enfit.

**

La porta del piset de la velleta
no s' obrí al demati,
y 'ls vehins alarmats, determinaren
obrir-la tot seguit.
Entraren, y un cop dins, varen trobar-la
extesa sobre 'l lit;
lo cos extenúat per la miseria,
que anava decandint.
Al hospital duguéren-la afanyosos
creguts de qu' á n' allí,
tindria la pobreta 'l necessari
per poguers' restablir.
En l' hospital admesa no pogué ésser;
se havian de cumplir
certas formalitats reglamentarias....
faltavan requisits....
recients disposicions que n' impedian
admetre aixís aixís....
Després, las salas totas eran plenas,
si fins faltavan 'llits....

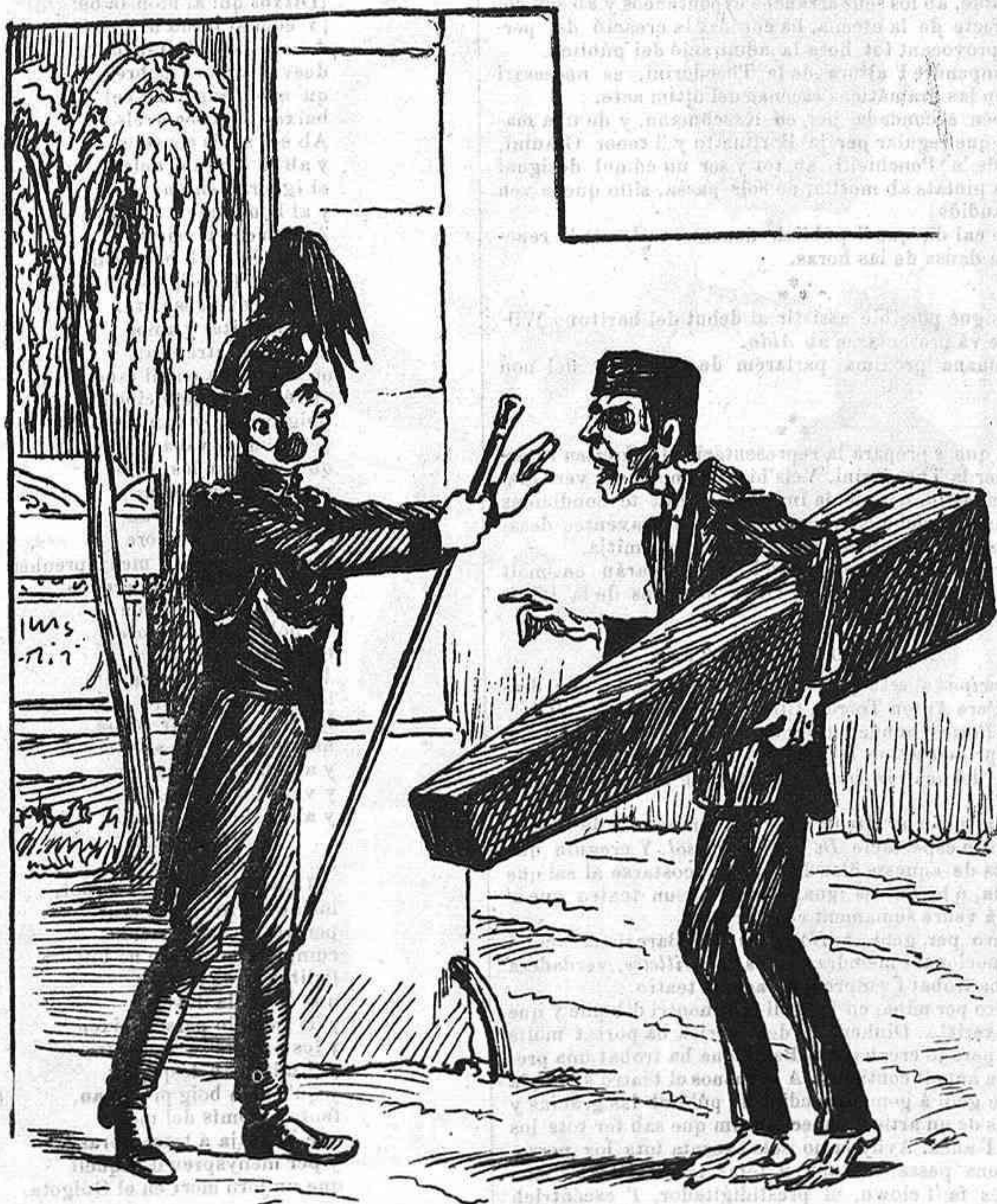
En tant al mitj del pati la malalta
s' anava decandint,
y faltada d' ausilis la pobreta
al últim va morir.

**

Vaig véure't com llisquenta,
embolcallada ab un mocador gran,
anavas, recatante de miradas,
allá 'ns la mitja nit, carrer avall.
Vaig véure't com cercavas la part fosca
girant sovint lo cap
per cerciorar't de que ningú 't seguia,
y després apretavas més lo pas.
Vaig véure't que ab rezel al fi paravas
davant del gran casal
ahont la caritat obra sos brassos
als pobrissons infants abandonats.
Y vaig veure com tú, ¡mala bagassa!
orfa de tot carinyo maternal,
deixavas á ton fill, grillat del vici,
en lo torn del olvit, ¡abandonat!!....

RAMONET R.

AL CEMENTIRI NOU

—, Enrera! No n' admetém
de difunts ab fatxa trista:

el mort que vulgui entrá aquí,
ha de ser capitalista.

LICEO

La Theodorini s' havia retirat de la escena al mudar de estat, interrompent una carrera brillant d' éxits y triunfos. Més avuy per motius que ignoro ha ressucitat l' artista... Consti que si sapigués las causas que l' han moguda á donar aquest pas, tampoch las diria, entenent que deuen pertanyer á l' esfera de la vida privada... Y además: ¿qui s' atreviria á pagar ab una indiscreció l' favor que dispensa al públich l' eminent cantant al tornar á deixarse sentir desde la escena?

Perque la Theodorini es una artista de cap de brot. Dintre de aquell cos petit hi ha un talent colossal; á través de aquell rostre d' *aschanti blanca*, s' hi transparenta sempre una ánima ardenta, que sent y fá sentir ab poderosa intensitat las divinas creacions dels mestres del art líric.

¡Quina *Gioconda* ha fet més admirable!... Ha personificat lo personatge com millor no pot ferse, tot de una pessa, y al interpretar-lo s' ha llesat, com ella sola sab llesarse, rivalisant en son doble carácter de cantant y d' actriu, puig si sa veu es poderosa, abarcant una extensió considerable, ab los seus arranchs espontáneos y ab son domini perfecte de la escena, ha coronat la creació del personatge, provocant tot' hora la admiració del públich.

Per comprendre l' altura de la Theodorini, es necessari véurela en las dramáticas escenas del últim acte.

Molt bén secundada per en Kaschmann, y de una manera més que regular per la Borlinetto y l' tenor Gianini, l' ópera de n Ponchielli, ab tot y ser un cúmulo desigual d' efectes pintats ab motllo, no sols passa, sino que 's veu molt aplaudida.

Casi no cal dir que l' públich demana cada nit la repeticó de la dansa de las horas.

* *

No 'm sigué possible assistir al debut del barítono Wilmant, que vá presentarse ab *Aida*.

La senmana próxima parlarém de l' obra y del nou artista.

* *

Sembla que 's prepara la representació de *Carmen* interpretada per la Theodorini. Vels'hi aquí un anunci verdaderament suggestiu, perque la insigne cantant té condiciones pera lluirse de débó en aquest personatge, haventse desarrollat la seva veu, singularment en la corda mitja.

Ja veurán com los filarmónichs no fumarán en molt temps altre tabaco que l' que vinga de mans de la intrépida cigarrera sevillana.

EN LOS DEMÉS TEATROS

Al *Principal* s' está preparant l' estreno de un nou drama de n Pere Anton Torres, titulat *El Mas de l' Abella*.

* * A *Romea* anuncian per aquesta nit la funció á benefici del primer actor D. Teodoro Bonaplata, estrenantse un drama del mateix beneficiat, titulat *La taberna y lo taller*.

* * Continuan al *Tivoli* las representacions de la sarsuela de gran espectacle *De la terra al sol*. Y creguin que ab els frets de aquests días dona gust acostarse al sol que mes escalfa, ó lo qu' es igual, assistir á un teatro que s' acostuma á veure sumament concorregut.

* * Pero per gent, á *Novedats*. Tot Barcelona acent á veure l' emocionant melodrama *Los dos pilletes*, verdadera mina que ha trobat l' empresa de aquest teatro.

* * Pero per mina, en Frégoli. ¡Dimontri d' home y que n' es de aixerit!... Diuen que de América ha portat molts quartos... pero jo crech que á Barcelona ha trobat una prolongació de aquell continent. A lo menos el teatro s' ompla cada nit de gom á gom, aplaudint lo públich las gracias y travessuras de un artista especialíssim que sab fer tots los papers de l' auca. Avuy ja no sols executa tots los personatjes de una pessa, cantant en totas las tessituras, sino que además fa l' clown, el prestidigitador, l' escéntrich musical, el transformista, l' professor de hipnotisme y has-

ta l' dansant de la serpentina. Ensenya además un Animatógrafo de molt efecte

Tot aixó ho realisa ab aquella inverossimil llestesa, que li permet cambiar de tipo en un tancar y obrir d' ulls, y ab aquella bona sombra inagotable, que fa las delicias del públich.

En Frégoli tira per terra l' aritmética. Hu multiplicat per hu, fa hu: pero en Frégoli multiplicat per sí mateix fa una serie de companyias de tots los géneros conegats en lo Teatro y en lo Circo.

N. N. N.

UN DELS ESCULLITS

Aconsolant al trist,
auxiliant al pobre,
vetllantne los malalts,
donant al nú sa roba,
així 'l bon sacerdot
virtuós á tota proba,
practica ab zel constant
la caritat hermosa.
Interpretant fielment
de Deu las puras obras,
no mira al prodigarla
á n' ell ¿ves qué l' importa?
basta 'l ser desgraciat,
per ser digne d' almoyna.
¡Ditxós qui al mon fá bé!
¡Y com al ferho hi gosa!
A coro per xó diuen
desventurats y pobres,
qu' es un ángel del cel
baixat pera socórrels.
Ab sos sabis consells,
y ab sa paraula dolça,
al ignorat ensenya
y al hom malvat reporta.
Amich de la vritat
compadeix á l' hipócrita
que fent lo religiós
á son próxim esplota.
La humilitat y amor
lo seu cor atresora;
no hi guarda en ell rancunias,
ni ré al mon ambiciona,
puig pompa y vanitat,
per ell n' es vana gloria
que ostentan los ilusos
per obcecació boja;
y ab abnegació gran,
sublím y redemptora
fins á n' els que 'l menyspreuen
com Cristo, á tots perdona.
Aixís abstret del mon
en pobre estada mora,
esperant resignat
la mort benefactora,
lo digne sacerdot,
lo sabi, l' preclar home,
mentre aconsola al trist,
y ausili dona al pobre,
y vetlla á los malalts,
y al nú dona sa roba.

... ..
... ..

Donchs est gran sacerdot,
mirall de los de sa ordre,
per que son ministeri
cumpleix com Déu ho imposa
ludibri es de la gent
que 's titula devota,
y 'ls ríchs lo persegueixen,
y los prelats se 'n mofan,
y l' miran ab despreci,
y qu' es un boig pregonan,
fent cas omís del mon
que 'ls jutja á totas horas,
y per menyspreu d' Aquell
que un jorn morí en el Gólgota.

V. TARRIDA

ELDORADO.—L ARTISTA DEL DÍA

LEOPOLDO FRÉGOLI
en las sevas creacions de grans figuras musicals.

Serbla que ha fracassat lo projecte de fusió dels ferro-carrils de Tarragona á Barcelona y Fransa ab els de la companyia de Madrid á Zaragoza y Alicante, que 's donava ja per feta.

No 'm sorprén que aquesta combinació se 'n haja anat á rodar.

Lo Sr. Planás té cops amagats... y al terme dels seus viatjes, quan ja 's troba á la vista de l' estació de arribada, regularment descarrila.

Y lo mes miraculós es que sempre surt ilés. Los que en tot cas prenen mal son els que tenen la poca precaució d' embarcarse ab ell pera fer lo viatge junts.

Lo Consell de Administració de la Companyia de Fransa convoca reunió general de accionistas, en la forma acostumada, que dona per resultat que la majoria dels que tenen accions se quedan sense veu ni vot, mentres el Katipunán format pels de l' olla talla y cús á la mida del séu gust.

Una particularitat digna de notarse. La Junta general está convocada pel día 25 del corrent Desembre, en que la Iglesia celebra la festa de Nadal.

No es la primera vegada que s' esculleixen pera celebrar Juntas unas festivitats tan senyaladas. Si fins per la Senmana Santa se n' han celebrat quin inconvenient ha de haverhi en efectuarne la diada dels turróns?

—¿Es aixó católich?—preguntava un accionista de bona fé.—¿Es aixó digne del erector de la iglesia de Port-bou?

Y un' altre li responia:

—Deixis de quèntos, y no perdi de vista que don Claudi á copia de rossarse ab los Rotschids y 'ls Baüers, al últim s' ha encomenat las des preocupacions israelitas. Los juheus no las celebran las festas de la Senmana Santa, ni la Pasqua de Nadal.

UN APOTECARI FRANCH

—¡Vajin mirant!... Y aixó que vench un *Remedio radical para curar los sabañones!*...

Al amich Miquel y Badía que tant s' interessa per la conservació de las joyas artísticas, dedico la present noticia.

En la modesta ermita de Brugués (Gavá) existían dos incenssaris de gran mérit y de una antigüetat venerable. D. Manuel Girona va comprar la baronfa de Aramprunyá, y com els dos incenssaris li van fer goig, se 'ls volia endú, á lo qual, segons sembla, s' hi oposava l' ermitá encarregat de la séva custodia. Pero per últim, vingué un' ordre firmada pel bisbe, y no tingué mes remey que entregarlos.

Entre la verge de Brugués y l' acaudalat capitalista, 'l bisbe D. Jaume interposá la séva autoritat á favor del últim.

¿Qué me 'n diu de aixó 'l méu bon amich Miquel y Badía?

A mí 'm sembla que D. Jaume y D. Manuel s' estiman molt, aprofitant totas las ocasions que se 'ls ofereixen pera demostrars'ho.

No en vá D. Manuel paga fatxadas al bisbe, y don Jaume ofereix criptas al capitalista.

Ara que tenen los dos artístichs incenssers, poden fer una cosa: carregarlos no d' incens, sino de tabaco de l' Habana qu' es mes aromátich, y cada vegada que 's vegin, agafarne un cada hú y perfumarse mútuament.

¿Y la Verge de Brugués?

La verge de Brugués, ray qu' es de fusta! Las Verges no fuman.

La *Publicidad* s' ha enfadat ab nosaltres no mes que perque teníam un dupte, y 'ns tracta ab gran altivés y sense anomenarnos. «Un semanario catalán que pretende *sentar plaza* de gracioso.»—Aixís ens senyala. Aquest *semanario catalán* es l' *ESQUELLA DE LA TORRATXA*.

Ab sols advertir á la sabia *Publicidad* que aixó de *sentar plaza* no 's diu sino quan se refereix als que *sientan plaza de soldados*, y que per expressar en bon castellá lo qu' ella ha volgut dir s' ha d' escriure *pasar plaza*, quedará demostrat que nosaltres quan volém solfejar á algú no 'ns aprofitém de las petites erradas de caixa, com ho ha fet *La Publicidad*, per cert ab molt mala sombra.

Que la estupenda traducció del imperatíu llatí *ruat per ruja*, no ha sigut obra de *La Publicidad*, sino del Sr. Puig Asprer—ens diu, y ho acceptém aixís, quedant aclarat el dupte que teníam; dupte fins á cert punt justificat, en vista de que cap mes periódich dels que donaren compte de la defensa del processat Callís, posá en boca del Sr. Puig Asprer aquell *ruja el cielo*, que *La Publicidad* va cassar al vol y estampar en sas columnas sense subrallarlo.

Lo qual proba de una manera evident que aquell *rugido del cielo* tan esgarrifós no va atacarli 'ls nervis, consignantlo com la cosa mes natural del mon.

Sent aixís, ningú negará que si no ha tret la grossa, li toca quan menos una aproximació.

Que macos van els músichs de la banda Municipal, ab la nova gorra prusiana que van estrenar diumenje.

Avants portavan casco, que tenia la forma d' olla, y ara portan gorra que té la forma de plat.

Está vist que no poden sortir dels trastos de cuyna.

Un poble felís: l' Almunia (provincia de Zaragoza.)

L' Ajuntament de la Almunia ha suprimit l' alumbrat públich, y al mateix temps ha despedit als se renos.

ILUMINACIÓ ELÈCTRICA DE LA LÍNEA FISCAL

¡Molt bé!... Al menos ara 'ls pobres matuters no anirán á las palpentas!...

Ben mirat l' una cosa es filla de l' altra. Perque 'ls pobres serenos, ab los fanals apagats, podrián ensopegar y rómpres la nou del coll.

La reyna de Holanda es una noya joveneta encare que va passar una temporada á Viena y de allí vá tornar al séu país plena de passió per la bicicleta.

La regent considerant que la práctica de aquest sport es ocasionada á caygudas, y que una desgracia aixís podria produhir á Holanda una perturbació tremenda, s' ha cregut en lo deber de sometre al Consell de regencia, la grave qüestió següent:

«Pot pedalejar una testa coronada.»

Si Gedeón formés part del concell de regencia holandés, ja sé la resposta que daría:

—Es materialment impossible que puga pedalejar ni una testa coronada, ni una testa sense coronar.

Entre 'ls municipals reyna gran satisfacció, en vista de que l' elecció del càrrech de habilitat del cuerpo, vacant per defunció del veterano D. Manuel González s' efectuará per sufragi directe, en el qual hi pendrán part tots los individuos.

—Esta vez, exercirém el *sufrachi* per nuestra propia cuenta—deya un d' ells.

Y un séu company li insinuava:—¡Y que ahora no se admiten trampas, como cuando nos manan ir á *elechir* als *rechidors*!

Un telégrama del *Diluvi*, ab comentari y tot:

«Es tal la plaga de langosta que hay en Murcia, que los dueños de las huertas temen por la cosecha de naranjas. Si allí tuviesen el frío que aquí en Madrid, no tendrían langosta; pero tampoco seguramente tendrían naranjos.»

¡Y després dirán que 'l *Diluvi* no 's gasta la plata en comunicar als séus lectors notícias interessants, sobre tot molt *frescas*!

Multitud de visitants ha tingut y segueix tenint lo Saló Parés, ab motiu de l' exhibició dels quadros del malaguanyat Joseph Llovera.

Al plányers tothom de la mort del insigne artista que ab tant garbo manejava 'l pinzell y 'l llapis, se 'ns acut la següent consideració:

Per la costum que tenia en Llovera de no pendre part en las exposicions artísticas se troba avuy que Barcelona, qu' es ahont pintá la major part de sas obras, no 'n guarda cap en lo Museo municipal.

¿Es possible qu' en Llovera no hi estiga representat?

Tots los amants de las bellas arts veurían ab gust que l' Ajuntament adquirís quan menos l' *alegoria de Goya*, aquell magnífich dibuix que tanta admiració va produhir al extranger, ahont sigué exposat, poch avants de morir l' insigne artista.

Ab la séva adquisició se ompliría un buyt, que potser un altre día será més difícil sino completamente impossible d' omplir.

Un aplauso á la Comissió organitzadora del próxim Carnaval.

La idea de comensar la séva tasca ab un concurs de cartells la tenim per molt acertada.

Lo concurs ha resultat brillant. Trenta quatre cartells s' han presentat á disputarse 'l premi y 'ls accésits, La séva exhibició en lo local de la Rambla del mitj ahont hi estigué instalat lo Café Colón s' ha vist molt visitada, lo qual no deixa de ser un bon auguri.

Las recompensas han sigut otorgadas per un Jurat competent en la següent forma:

Premi: D. Lluís Labarta.—Accésits: D. Sebastia Junyent, D. Juli Borrell y D. Joseph Comas.—Diplomas: D. Filibert Montagut, D. F. Cardona, D. Claudi Hoyos, D. Francisco Mirabent, D. Antón Renau y D. Llorens Llobet.

Lo cartell de D. Olegari Junyent ha obtingut un premi especial creat ex-profés, propositantse utilitzar lo la Comissió pera la confecció de programas y prospectes.—Molt rebé!

Los sabis de Washington pretenen haver demostrat que la Terra s' está engreixant.

Es á dir, tant com engreixarse, no senyors, per que si s' engreixés se semblaría á un tocino de aquella terra y no estaria gens segura, ja que al millor día la convertirían en llart.

Lo que fa la terra es aixamplarse per la part del Ecuador. Desde l' any 86 lo que podriam dirne cintura del globo terraqui ha aumentat en la friolera de 42 kilómetros.... prop de 4 kilómetros anuals.

FRÉGOLI PIERROT

—¡No está per serenatas!

¡Ay señor!... A quins temps hem arribat que hasta la terra posa tripa!

—Casi no hi haurá mes remey per evitar los progressos de aqueixa obsessat que ferli portar cotilla.

Los inglesos, sempre humanitaris.

Ara mateix acaban de inventar una bala que 'ls coronará de gloria.

La bala aquesta es de plom, y en lloch de tenir la punta cónica, la seva extremitat superior es cóncava, donantli aquesta forma 'l máximum d'efecte útil.

Aixís ho diuhen els inventors, entenent per *utilitat* lo gran es-

trago que produheix la bala al entrar en lo cos, obrint un gros forat que ja no 's tanca, y anant despedassant la ferida, á mida que penetra barrinant sempre.

Es una delicia viure á últims del sigle XIX, en que tothom *barrina*: 'ls inventors y las balas.

De cara al vent, y aixó que 'n fa molt y glacial, uns ciclistas, tiran avall, pel ramal de carretera que uneix á Cornellá ab Sant Boy.

Dos carreters els veuhen passar, y un diu aixís:—¿Que 'us heu tornat boigs?

Y l'altre veyentlos girar cap á Sant Boy, li diu:

—Calla, home, calla... que ja saben *ahont van*.

CANTARELLAS

Brama 'l vent, braman los ases
braman los toros y 'ls gats
y també brama ta mare
sempre que 'ns veu abressats.

Aucellet, bon aucellet
que 'm voltejas lo terrat:
¿vols portá á la bugadera
los mitjóns que m' he cambiat?
CELESTA.

En lo Parch'la, vaig conéixer
y vaig demanar sa *má*:
vaig casarm'hi... y moltes voltas
aquella *má* 'm feu tastar.

Los téus ulls, nena, son moras,
lo téu llabi un pinyonet,
tas mans semblan dos magnolias
y ton cap un meló vert.

M. MASQUET RASCLE.

La dona mentres es jove
es amiga dels miralls;
pro en sortintli alguna arruga
els voldria tots trencats.

J. PEDRIUS.

A una dona vaig dá 'l cor
y, jugant'hi me'l feu micas:
per xó desde llavors tinch
la estimació repartida.

J. F. GERVASI.

—Ja sé lo que 'm toca fer...

Quientos

Arriba un noy á estudi una mica tart, y 'l mestre se li encara y li diu:

—Hola... hola... ¿Aquestas son horas de venir?

Lo noy respon:

—No he pogut venir avants, perque avuy la mamá ha tingut un nen.

Lo mestre ab molta serietat:

—Donchs procura que no torni á succehir may mes.

Un aficionat als alcoholichs se troba en tránsit de mort, conservant tots los coneixements.

La seva dona no 's mou un peu del capsal del llit, seguint ab gran ansietat los visibles progressos del mal que ha de deixarla viuda.

Tot de sopte, 'l malalt li diu ab veu débil:

—Cuyta, Marieta: pórtam un vas d'aygua... pórtame'l desseguida

—¿Y aixó?... Aygua tú?...—fa

—Si aquest ram no la enterneix... ni may!

tinch á dintre, no fa mes que donarme voltas pel ventrell.

Y 'l metje, qu' es un home que gasta molt bon humor, li observa:

—No parli mes: devía ser una costella de caball de Circo eqüestre.

Per frasse xistosa la de una senyora, que s' instalá en un wagó de ferro-carril, en qual compartiment hi havia set senyors, tots set ab el purot á la boca.

Al posarse 'l tren en marxa 'ls digué;

—¿No 'ls incomodarà pas que jo no fumi?

En una reunió de taberna:

—Desenganyéuvos, noys—diu un camálích—avuy no hi ha cap home casat ¡ey, del nostre bras!

ella no donantse compte de tan extranya petició.

Y 'l malalt replica:

—Conech que 'm vaig á morir de un moment al altre, y avants de compareixer en presencia de Deu, vull reconciliar-me ab mon major enemich.

Un espanyol que 's troba á París, esmorza en un restaurant ahont li serveixen una gran costella, que ell se la menja molt de gust.

—Magnífica costella de bou!...

—exclama en lo moment en que 'l garçon va per retirar-li 'l plat.

—*Pardon, monsieur*—diu el mosso.—No es de bou, es de caball.

Desde aquell moment l' espanyol, qu' es un home molt escrupulós, comensa á sentir-se indisposat. ¡Haver menjat caball!... ¡Quina porqueria!...

Y la ditxosa costella se li posa malament, de tal manera, que acut á un metje per explicar-li 'l cas.

—He menjat—diu—una costella de caball que desde que la

—¡Ay filla, no n' hi puch dar de propina!...

FRÉGOLI PIERROT

— ¡No 'l vol entregar!... ¿Qué 'n faig ara d' aixó?

que no pegui á la seva dona.

—Bialó—observa un de la colla—crech que t' *etivocas*. A lo menós jo á la meva no li he donat may ni lo que 's diu un bolet.

—Si que amigo será bona xicota.

—No ca.... ¿sabs per qué no l' pego? Perque té molta forsa y si hi tornaría.

Un subjecte acribillat de deutes s' ha casat ab una vella mes lletja que un pecat.

—Quina edat te la teva costella?—li pregunta un amich.

—Y ell contesta:

—L' edat del or.

—¡Dongui aixó á la senyoretal!...

TRENCA-CAPS

XARADAS RETRATOS

I

LA FLORISTA DE TEATROS

Ab un cistellet guarnit de flors—que aixó es lo de ménos—ella 'l mateix que 'ls serenos surt de casa sols de nit.

May hu falta al *Eldorado* ahont hi te parroquians que si be son llarchs ... de mans, son bastant del seu agrado.

A mes de un jove lluhit y d' un vell sense modestia, sense dirli ase ni bestia li busca 'l trau ab dalit.

Tres hu alguna monadeta com si fos de la total, y l' altre ab carinyo tal hi disfruta una estoneta. Y com que en gracia tres cau li dona un ralet ó dos semblantli á n' ell de ditxós que ha nascut ab la fló... al trau.

Quart dos aquesta florista m' inspira sols compassió perque sol donar la fló que te menos á la vista.

II

LO SALTA TAULELLS

Al número... no se cuantos carrer de la Boqueria

VIGILANCIA

—¡Eh, cuidado, que hoy en Barcelona no se permite chugar!

y 's dona certa importancia
perque ja te *hu* llibertat.
Fuma, renya als aprenents,
es amich de la *total*
balla, de nits va.... á fer mal
y gasta.... molts compliments.
S' arregla sempre 'ls cabells
per semblar més *letxuguino*,
y hasta es soci d' un cassino
ahont tots son salta taulells.

Ab *tres* figura conquista
la modista més bufona
y sols parlanthi una estona
ja se la menja.... ab la vista.
Ab aixó y no menjar gayre
calent, el pobre Lluís
se creu esser molt felís
iy no es més que un mantegayre!

III

LA BAYLARINA

De las que las caixaladas
al teatro 's guanyan, segú
que aquesta es la que s' endú
d' entre 'l públich més miradas.
Quan balla sempre somriu
á *hu* de no sé antipática
y es pels homes més simpática
quan més se vesteix d' istiu
Ensenyant son brasset *dos*,
sa *prima*-na caballera
y sas camas com de cera
á mes d' un fa estar nerviós.

Y quan vol lluheix molt més
ab brillants que á sobre 's posa
que semblan alguna cosa
y son de *primera*-tres.

L' atractiu, lo principal
que ha de teni aquesta dona
es que siga ben bufona,
ben feta y balli ab *total*.
Pel demés, si algun senyor
se 'n enamora y está
xiflat per ella... aixó va
á gust del consumidor.

(Fot. instantánea del colaborador xara-
distich de LA ESQUELLA)

J. STARAMSA.

GEROGLIFICH

Oncle		×
Cust		
L I		

FIN		:
-----	--	---

UN PARE DE FAMILIA.

fa dos anys, un mes y un día
que en Lluís es.... *uno de tantos*.
Un dependent que ha acabat
l' aprenentatge ab molta ansia

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj, 20.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

EDICIÓ ILUSTRADA

La Empresa de LA ESQUELLA, desitjant fer un obsequi als seus lectors, ha conseguit de la Casa *Obras de Pérez Galdós* la venda en condicions excepcionals d' aquesta obra, que á pesar de valguer 85 pessetas, pot ser avuy adquirida pels nostres lectors per 73'60 pessetas.

L' obra té 92 quaderns, al preu una pesseta; pero 'ls lectors de LA ESQUELLA, podran obtenirlos per 80 céntims, presentant per cada quadern l' adjunt cupó.

B. PÉREZ GALDÓS
**EPISODIOS
NACIONALES**

LLIBRERÍA ESPANYOLA

RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BARCELONA

ADMINISTRACIÓ

DE

La Esquilla de la Torratxa

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PRESENTANT AQUEST
CUPÓ

podrá adquirirse en l' Ad-
ministració

DE

LA ESQUELLA
pél preu de 80 céntims un
quadern de l' obra

EPISODIOS NACIONALES
edició de luxe, ilustrada ab
més de 1,200 dibuixos de
renombrats artistes.

Los quaderns constan de
5 y 6 plechs.

B. PÉREZ GALDÓS

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

1898

Almanach

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Un tomo d' unas 200 planas atestadas d' ilustració deguda als més notables artistes del día. Text escullit de renombrats escriptors de la terra.

Preu: UNA pesseta
S' agota l' edició

NOVEDADES LITERARIAS

VENEZUELA POR **TOMAS CAIVANO**
Un tomo 8.º Ptas. 4.

**La Asociación y la Cooperación
EN EL CAMPO**

- 1.º Estado de la agricultura española.
- 2.º Proyecto de asociación rural.
- 3.º Importancia política y económica de los sindicatos.

por **RAFAEL PUIG y VALLS**

Precio 1 peseta.

MÍSTICA PARDA
(CURIOSIDADES)

POR

El Ilmo. Sr. D. Juan de la Sal, Obispo auxiliar de Sevilla. El P. Juan Chacon, de la Compañía de Jesús. Santa Teresa de Jesús. Don Leandro Fernández Moratin, etc., etc.

Un tomo Ptas. 3.

EL ABUELO POR EL EMINENTE NOVELISTA
B. Pérez Galdós
Un tomo Ptas. 3.

AVÍS IMPORTANT

Dijous que vé, día 16 sortirà
L' ALMANACH de LA CAMPANA de GRACIA

PERA L' ANY 1898

Un aixerit volúm en 8.ª, enquadernat á la rústica, ab una cuberta en colors.
Una tonelada de sal, repartida en text y dibuixos.

Valdrá !!DOS ralets!!

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, no remetent ademés 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

LO UNICH QUE 'NS QUEDA

—No cal que dissimulin,
que ja sabém de sobra qu' es aixís.

Si no fóssim nosaltras,
¿quí s' hi estaria havuy en 'quest país?